

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60 / ZA INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNINO / OGLASI PO CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
 POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČV
JEJO / POŠTNINA PLACANA V GOTOVINI
 TELEFON ŠTEV. 906.

Redukcija.

(Redukcija proračuna znaša 620,100,368 Din in 5085 oseb.)

V Beogradu sestavljajo in izdelujejo te dni v finančnem odboru proračun v redakciji, ki bo predložena Narodni skupščini v pretres in glasovanje. Proračun znaša naravnost fantastično vsoto 12 in pol milijarde, ki jih jugoslovanski narod pod sedanjimi okoliščinami, nikakor ne bo mogel vplačati v fiskalno blagajno.

Tega se gospodje, ki vodijo krmilo naše države tudi dobro zavedajo. Zategadelj iščejo točk, pri katerih bi bilo še mogoče proračun reducirati in znižati na vsaj navidez razumljivo višino. Prva točka in skoro edina, ki so jo pri tem upoštevali — so bili državni nameščenci in sedaj čitamo, da je bilo reduciranih skupno 5085 oseb, in prištedenih na ta način približno štiri sto milijonov dinarjev.

Uradniško vprašanje, ki je baš v naši državi tako pereče, smo mi v našem listu že pretresali. Je to eno izmed tistih hib naše mlade države, s katero se je pečala zaman že cela vrsta ministrov specialistov, ki pa so navadno vprašanje, še samo bolj zapletli. Marsikateri del dedščine, ki jo je prevzela Jugoslavija od trule Avstrije, ni bil povsem intakten. Vojna psihoza, je z razkrojevalnim delom načela večino stanov, in jim v tistih prvih povojnih časih udarila svoje obilje. Z gotovostjo na lahko trdimo, da je bil najbolj očuvan pred mo uradniški stan, ki se je najvztrajneje upiral tej epidemiji. Temu deistvu se je v veliki meri zahvaliti, da je državni aparat v dnevnih prevratah razmeroma tako brezhibno in točno posloval, izvzemši vojaškega.

Uradniški stan za to svoje veliko delo pri tvorjenju uprave nove države, ni našel prave hvalečnosti niti razumevanja za svoje težnje in želje, ki jih je imel napram svoji novi in domači delodajalki — državi. Nasprotno! Baš nesrečna uradniška para je bila onaj objekt, za katerega moledovanja in tožbe ni bilo moči najti v zemlji zaščitnika, ali vsaj človeka, ki bi bil dovzeten zanje.

Ostalo pa ni samo pri tem, v uradniški stan so se pričele zanašati

manire, ki so bile naravnost v škodo njegovi notranji kvalitativni vrednosti. Uvajati se je jel partizanski način nastavljanja uradnikov pristašev in zaupnikov posameznih partij, ki velikokrat niso odgovarjali niti kvalitativno niti efektivno sposobnost in delazmožnost uradnikov pripadnikov nasprotnih partij, ki so bili odstranjeni ali vsaj zaposavljeni samo zbog svojega strankarskega odvojenega mišljenja. Uradniški stan so pričeli vedno bolj preplavljati nesposobni varovanci in zaščitenci režimov, ki so napravili v veliki meri iz uradniškega kadra, pribežališče strankinih agitatorjev.

Ker je na ta način kmalu presegllo število državnih nameščenecv daleko potrebno število, je povsem razumljivo, da so pričeli na vladi razmišljati o tem kako zmanjšati to silno število. Padla je beseda o redukciji, ki je meso postala. Redukcija je bila izvršena. Izkazalo pa se je v najkrajšem času, da je bila samo pesek v oči narodu in izborna partizansko orožje za izvajanje nepravilnih persekucij. Število uradništva se ni zmanjšalo, nego še povečalo za nove legije protitežirancev raznih režimov, predvsem onega, ki sloni v veliki večini na delu uradniškega kadra.

Razumljivo je, da je to postopanje zapustilo v mišljenju večine tudi pravih uradnikov sledove, in ti so pričeli obračati plašč po vetru, kakor je pač bolje kazalo. Tako je bila vsaj delna neodvisnost in svoboda mišljenja, ki ga je očuval uradniški stan neokrnjenega v vojni, žrtvovan na oltar naših strankarskih razmer.

Kdo more danes pravično oceniti škodo, ki sta jo utrpela radi tega postopanja država in njen nastavljenec? Koliko najboljših ljudi je bilo vrženih na cesto samo zategadelj, da so napravili prostor novim, slabšim in nesposobnim, ki so napravili s svojim vstopom v državno službo, delodajalcu samo neprecenljivo škodo. Poleg tega je morala država plačevati pokojnino še prejšnjemu nameščencu, ki je bil odpuščen v najboljših letih. Kolik je pa zastoj vsled tega večnega izme-

njanja uradniškega kadra pri opravljanju državnih poslov, to pa vedo najbolje vsi oni, ki imajo z njimi opraviti.

Pri sprejemanju sedanjega proračuna je vlada sporazuma in seljaške demokracije zopet načela z reduciranjem in črtala vsega skupaj 5085 uradniških mest. Kako bo izvedla to redukcijo, se zaenkrat še ne ve. Gotovo pa je že danes, da pri njej ne bodo tangirani radikali, ki so znani še pri vsaki redukciji očuvati svoje ljudi pred redukcijami. Vršile se bodo pač tako, kot še vselej in kot jih napoveduje že sedaj g. Radić s penzionirani najboljših nacionalnih delavcev in pristašev narodnega in državnega edinstva. Neokrnjena pa bodo ostala preštevila ministrstva, mesta državnih tajnikov in podtajnikov, število neštetihih legij partizanskih satelitov, ki imajo samo ono pravo do državne službe, izhajajoče iz posesti katerekoli že partizanske legitimacije. V bistvu pa bo ostal tudi

proračun neizpremenjen, ker bo prav gotovo na drugih računih, toliko prekoračen, da bo ta prevešek daleko nadkriljeval prištedene redukcije, posebno če pomislimo, da pripravljajo zopet volitve, ki stanejo v naši državi ne male milijone.

Redukcija je v naši državi krvavo potrebna. Toda redukcija pri glavi in od zgoraj navzdol. Uspeh te redukcije bi bil pri tovrstnem izvajanju, slonečem na zdravih in pravih temeljih pravčnosti in enakopravnosti ter upoštevaločem delo in znanje, povsem drugačen, kakor pa bo ta, ki ga bo dosegel sedanjí režim, ako ga bo sploh še zmožen izvesti. Tega načina redukcije pa sedanjí vlastodržci ne bodo mogli nikdar izvršiti, ker so že veliko predaleč zagazili s svojo nemarnostjo. Ostal bo prilranjen zdravim silam naroda, ki ga bodo izvršile poleg vseh drugih perečih vprašanih tako, da bo to državi in naciji v korist in spošno dobro. A. V.

Ob 50 letnici „Edinosti“.

(Primorska pisma.)

V.

Zakasnili sem se s pismom. Imel sem opraviti z našimi prijatelji črnosrajčniki, ki so mi hoteli za čas izbiti iz rok pero.

Usoda naša se vrti vedno bolj k popolni nivelizaciji celega našega naroda. Stanovi izginjajo in od dne do dne postajamo bolj in bolj amorfna brezpravna raja. Motijo pa se oni, ki hočejo v nas zadušiti glas pokojnih, ki spe seadi nemirni zadnji sen pod zasluženo grudo.

Tema in noč je vsenaokoli. En sam utrinek je švignil preko meja, ki je za hip vzradostil v tugi pojklenela lica naših trpinov.

Bila je 50-letnica „Edinosti“. Odkrnila je ta obletnica preko vse naše zgnavljene in zblžene grude ter je utrdila v nas ljubezen do nje.

Z barbari nas psujejo in kulturo nam nosijo. Mi pa sejemo že petdeset let našo besedo po vsej tej zemlji, ki je danes kakor ena sama bolečini prepolna krvava rana.

In to besedo nam jemljejo. Sedaj po petih desetletjih boja za osvobodjenje izpod jarma razpadajoče Avstrije, ki jo je zamenjala v tiranstvu nenadkriljiva dežela fa-

šistovskih band. Avstrija nas je zatirala. Italija pa nas ubija.

Pleni in razbija nam stroje, izganja stavce in urednike, tako da s prestopom v prostore „Edinosti“ tvega človek svoje življenje. Vse pa v povečanje svoje in svojih volčih sinov.

Strašni so udarci, ki so že padali po „Edinosti“. Ta ni omahnila niti za hip. Ostala je na mrtvi straži v našezkih časih in dokazala, da je vredna zupanja in vere nacionalistov to in onstran meja, ki vidijo v njej svetilnik za čas, ko bodo udarili tja kamor jim srce in dolžnost velevala.

Na kraških skalah stoji aša „Edinost“. Kamnarji, ki so ji klesali temelje, so postavili to tako trdno, da je ni sile črnih peklenjskih hord, ki bi jih zamogla samo za spoznanje premakniti.

„Edinost“ je danes že delo rodov. Zaman so naporu zdgeneriranega paraličnega voditelja sedanjega italijanskega naroda sužnjiev, da bi s svojimi tresočimi rokami izbrisal, iz osvobojenih pokrajin to prečudno ime, ki je šlo vseh težkih petdeset let romanja našega naroda.

Vsebina „Orjune“ štev. 5:

Redukcija. — Ob 50-letnici „Edinosti“. — T. P. D. In vojni obvezniki. — Ptujška sramota. — Prekoračimo Karavanke. — Nazaj na pravo pot. — Dopisi. — Tužni glas. — Pokret. — Službene objave. — Kronika. — Zrna. — Listek: Mi in Italijani v avstrijskih taboriščih. — Prosveti: Vladimir Levstik. — Zabavi: Fašist Roberti.

da preko vseh viharjev in nevarnosti, pred njim, kakor Bog pred Izraelci.

„Edinost“ je bila v Trstu, ko je še Velika Italija omagovala pod posledicami katastrofalne zmage pri Visu. Ostala pa bo še tudi neokrnjena tedaj, ko bo pripovedovala o sedanjih divjanjih požigalcev in morilcev v Julijski Benečiji samo še za strah in grozo, jugoslovanska majka razposajeni deci.

Kje je še ta dan ne vemo! Da daleč ni, to pa slutimo. Dotlej pa z „Edinostjo“ ramo ob rami

...Hraniti čemo tiče zdravolivce, naše pleme izginuti neće...
 Janez Trpin.

Ptujška sramota.

Kdo širom Slovenije ne pozna bojev, ki so jih bojevali ptujški Slovenci za svoj obstoj? Komu niso znana vsa nasilstva, ki so jih nad mirmimi Slovenci uganjali ptujski nemškutarji, pod vodstvom renegata Orniga. Kdo se ne spominja najostudnejšega političnega boja ptujske nemškutarske mafije napram Slovencem? Kdo je že pozabil nepozabne septemberske dni leta 1908, ko je ta druhal, kot tolpa steklih psov napadala na tolovajski način mirne Slovence, metala nanje gnila jajca in kamenje, bila z bikovkami in palicami po njihovih ramah in glavah slovenskih žen in deklet ter pobila na tla zavednega okoličana.

Stara tovarna nogavic in pletenin. Ustanovljena leta 1888

M. FRANZL & sinovi

Lastnik: FELIKS FRANZL
 LJUBLJANA, Privoz 10

Poštni predal 44 Telefon št. 425

1. februarja vsi na maškerado Orjune Vič-Glince v Sok. domu ob 20. uri. - Jazz bande. Izvolitev kraljice večera. - Vstopnina 7 Din.

LISTEK.

DR. I. L.:

Mi in Italijani v avstrijskih taboriščih.

(Konec.)

Naš prijatelj Z. si je iz zemlje napravil v nekem kotu malo uto, da bi notri nemoteno čital. Italijan za take stvari nima smisla — on si podloži kamen ali opeko in čepi. Dolce far niente. Toda, ko je bila uto gotova — glej Italijan sedi v njej in trdi, da je »komuna«. Z. pride in prosí kot gospodar prostor za sebe. Zaman. Italijan sedi in se ne premakne. Z. v svoji hudomušnosti sede pred njim na mizo in mu kaže hrbet... Tako sta sedela dolgo in Italijan ni razumel preziranja, ki ga je zaslužil, kajti tudi on bi si bil lahko napravil uto, da je bil prelen. To so prav čudni pojavi. Jaz sem si v grmovju napravil klop, da sem sedel na nj, kajti nič ti ne postane bolj zoperno kakor ljudje, če se jih ne moreš znebiti. Pridem zopet na svojo klop — glej, Italijan sedi. Prosim za prostor. Ne, »s' e comune«. Jaz dokazujem, da je moja

last in da nečem družbe. Drugo jutro je ležal na klopi velik smrdljiv znak italijanske kolegialnosti. Moroda je ta njihov komunizem, ki ne razlikuje moje od tvojega kriv, da pri nas niso na dobrem glasu glede osebne svobode.

Povdarjati moram, da smo imeli opraviti z onim delom naših južnih sosedov, ki so morda našlabši del tega naroda. V čemer se mi morda najbolj razlikujemo od njih, je naša ljubezen do prirode, ki je njim popolnoma tuja. Ako človek živi v takih krajih, zaprt od sveta, ga razveseli vsaka bilka, vsaka cvetka, vsako drevesce. V taboru je bilo nekaj grmov in drevesc, ki so kmalu popolnoma izginili. Spomnil sem se takrat na naše kraske gozde... Po dvorišču je rastle par jablan. Predno je mogel sad dobiti vsaj obliko lešnika, so planili na nje, klátili s koli in pri tem lomili mlado veje. Nisem se mogel vzdržati in sem rekel, da je to italijanska kultura. Kdo bi mogel storiti kaj hujšega kakor razžaliti italijansko kulturo. Imeli so me že dolgo na piki. Nastalo je najprej zbiranje na dvorišču, potem smo odšli v barako. Jaz sem trdil, da je tako uničevanje mladih dreves barbarstvo.

Na italijanski strani je nastal krik. Jugoslovenci smo se postavili v svojem oddelku skupaj. Bili smo kakor dve armadi. Dalmatinci so že grabili za orožje. »Voi sietē barbari« je vpil Gorin — takrat pa zagrmel naš Vladimir Levstik »E voi sietē porchi«. Trenutno se je zdelo, da bomo planili drug na drugega. V baraki je bil že mrak. K sreči je prišel wachmeister in smo se za enkrat pomirili. Po večerji smo šli molče spat. Vrelo je na obeh straneh. Bilo je vse pripravljeno za boj. Ena sama beseda bi bila mogla provzročiti grozen pokol v temi in naši Dalmatinci so se nani pripravili s koli. K sreči ni nihče izzival — slišalo se je, kako se težko dvigajo prsi, kako polovica barake zadržuje dih, kako se vsak premaguje, da bi ne sprožil puščice, ki bi provzročila grozno nesrečo. Tako smo srečno prespali to kritično noč. Drugi dan so se duhovito pomirili in tudi jablane na dvorišču so imele mir.

Bilo je med njimi mnogo inteligentnih ljudi, učiteljev, profesorjev itd., marsikateri iz nas bi bil rad porabil to priliko, da bi se bil približe seznanil z italijanskim jezikom in literaturo — a ni bilo mogoče.

Čutili smo vedno, da nas gledajo s preziranjem, ki je bilo samo dokaz njihove domišljavosti. Ne enkrat smo morali strmeti nad njih ignoranco, ko je n. pr. eden iz njih vprašal, ali je za Gorico še kakšna gora — ali pa n. pr. ali je »Moravia« na Češkem. Sploh smo sklepali le malo prijateljskih zvez: čutili smo, da smo si nasprotniki, saj se je odločala usoda Gorice, Istre, Trsta in Dalmacije... Seveda so verjeli v svojo zmago. Nekoč mi je rekel neki trgovec, da bo njegov najsrečnejši dan, ko bo vkorakala italijanska vojska v Trst. Imel pa je sina v italijanski armadi in mu je pisal, naj pazi, da ostane v Milanu, da ne pride na fronto. Jaz sem mu rekel, da mi mislimo drugače: da bi bil zame najsrečnejši dan, ko bi vkorakala jugoslovenska vojska v Trst in bi imel sina v tej vojski, bi mu pisal: sine, pojdi na fronto in glej, da mi prideš v Trst, če ne, se mi ne vračaj domov.

Usoda je hotela, da sem ostal z njimi skupaj do maja 1916. in sem celo skupaj z njimi odšel k vojakom na Dunaj in celo na fronti smo bili skupaj in smo prenašali križe in težave vojaškega življenja. Šele ko so me odnesli iz bitke, sem se jih

rešil. — Ostali smo si ves čas tuji, tiho nasprotni.

Ko sem po prevratu leta 1918, čakal v Pragi nadaljnih dogodkov, je prišel iz Istre neki profesor, kot poslanec narodnega sveta in me prosil, da bi ga seznanil z važnimi češkimi osebnostmi, da bi jih opozoril, kako so prišli Italijani v Istro in kaj tam delajo. Šla sva in govorila z mnogimi — toda Čehi so imeli sami s seboj mnogo dela in niso utegnili protestirati. In zdelo se mi je, da se tisti del naše domovine izpreminja v kak internacijski tabor in ko so zavihrale po Ljubljani črne zastave, sem razumel bolelost naše zemlje, kajti vem, kaj se pravi biti skupaj z njimi.

Nisem hotel s temi spomini sramotiti naroda, dasi vem, da se oni kot kulturni narod ne sramujejo o naš pisati mnogo bolj ponižujoče. Vem, da so povsod dobri in slabi ljudje, in da so povsod častne izjeme. Končujem z besedami, Ako je to, kar oni delajo z našim narodom, kultura, potem smo mi ponosni na svoje barbarstvo, kajti to je tista sila, ki je še mlada in krepka in zdrava, in nas bo le veselilo, ako se bo mogel narod, zvest svoji naravni kulturi, še dolgo braniti kulture, ki ni po njegovem srcu.

starega Brenčiča in ukradla, kakor kradelo tatovi, med drugim tudi dr. Žerjavov klobuk.

Ptujske nemškutarske propalice so izdajale v Ptuiju v slovenskem jeziku pisan list, ki se je posebno odlikoval pod vodstvom renegata Drevenška in njegove vrednega defraudanta Linhartarja — list »Štajerc«, ki je biljuval iz svojega žrela žveplo in ogenj na naše narodne svetinje. Vzdrževali pa so ta list, ki smo ga imenovali »ptujsko giftno krot«, tukajšnji nemškutarski trgovci.

Pričakovali smo po osvobojenju, da bo narod pomedel za vedno s temi ljudmi in da se bodo predvsem naši slovenski trgovci potrudili v tem boju.

Opazamo na žalost, da temu ni tako. Pred kratkim so dali tukajšnji slovenski trgovci na iniciativo uslužbenca Avgusta Kraigherja po budo, da se priredi dne 6. februarja skupno z nemškimi trgovci »Trgovski ples«. Izvolili so sledeče častno predsedstvo: Arteniak (Nemec!), Kraker (Nemec), Paul Pirich (Nemec!) in Lenart (Slovenec); v odboru pa so: menjajoči se Dostal (Slovenec), Avg. Kraigher (Slovenec), Vampotič (Slovenec), Kostanjevec (Slovenec), Macháika

(Nemec!), Hoinig (Nemec!), Tognio (Nemec), Nedo (Nemec!), Schoscheritsch ml. (Nemec!) in nekaj nameščencev. S tem dejstvom se je večina ptujskih slovenskih trgovcev osramotila ne le pred vsem poštenim in zavednim slovenskim temveč pred vsem jugoslovenskim svetom.

Dolžnost naša je bila, da smo opozorili pravočasno našo javnost na ta škandal. Predvsem pa naše vrle zavedne okolice, ker so slovenski trgovci sami zavrgli geslo: »Svoji k svojim« in ker se ti razlikujejo po njih delu sodeč od svojih nemških kolegov samo po nepoplačanih imenih. Duševno pa so se obratili itak z njimi, tako da bo v njih urah po plesu, vsekakor užitek za gledalce prizor, ko si bodo ti najnovejši bratci napisali s »Heil und Sieg« ter »Živio«. Uverjeni pa smo le, da bodo slednji ključ primerno ponizni če jih bo sploh čutili.

Pričakujemo, da se nobeden zavednih Ptujčanov ne udeleži te prireditve, katero smatramo za znak degeneracije ali pa popolne ohromelosti narodnega ponosa.

Vsled tega bomo tudi vestno poročali, kdo se je veselice udeležil in morda še kaj drugega.

T. P. D. in vojni obvezniki.

O postopanju T. P. D. napram jugoslovenskim žiljivi priča se sledeče žalostno dejstvo:

Znano je, da so dobili za časa avstrijske vlade pri T. P. D. vojni obvezniki pri odhodu k vojakom za čas vojaške službe vedno dopust in po končani vojaški službi zopet delo.

Danes, ko obstoji Jugoslavija, so taki ljudje pri T. P. D. kot nalašč mnogo na slabšem, da oni, ki so oženjeni so naravnost nesrečni, kajti tuja T. P. D. jih kot Jugoslovence po dovršeni vojaški službi ne sprejme več v delo, če ravno sprejema med tem novince v delo.

Zadnje dni je vrgla T. P. D. na novo enega svojih najboljših in zaslužnih delavcev, po imenu Mušerlin, na cesto, ker je za zaveden naš državljan, t. j. orjunaš.

Ali ne dela tuja T. P. D. v naši državi poljubno vse kar hoče? Kdo se ne spregleda zadržanja T. P. D. Odkod ta navidezno nepremagljiva moč?

Ali vlada in naši številni zlasti klerikalni poslanci, kateri stanejo Slovenijo neznosne davke, res ne čutijo svoje narodne dolžnosti, da bi odstranili enkrat brezobzirno največje od tuja naperjeno zlo, proti naši mladi državi, ki mrzi hote in namenoma naše mlade državljane,

našo vojsko in državo. Kdo ne razumeva teh brezvestnih židovskih namer?

Pozivamo posamezne občine in stranke v Sloveniji, da nastopijo skupno takoj brezobzirno pri vladi radi delovana T. P. D. 1. Ker ta po sprejemu mladih zdravih ljudi iz raznih občin po 30 do 40 letih trdega in nevarnega dela, bolane in pohabljene v najhujši zimi trdosrečno na cesto meče in iste revnim občinam kot občinske stromake naprtuje, sama pa vsako leto približno 39 milijonov čistega dobička iz žuljavih rok stradajočega slovenskega delavstva v svoj žep vtakne. — 2. Ker ne sprejema delavcev po dosluženi vojaški službi nazaj v delo, kakor je bilo to za časa Avstrije običajno. 3. Ker šikanira in zatira sploh vse kar čutil in se zaveda svoje jugoslovenske narodnosti.

4. Da se one, ki T. P. D. ščitijo in podpirajo, detajlno razkriju, zlasti one, ki so pri in z pomočjo T. P. D. na račun drugih obogateli, in iste pokliče na odgovor, kako in od kod njih imetje in blagostanje. —

One trpine, ki so utrpeli krivico pri T. P. D. ali podobno, pozivamo, da pridejo z resničnimi podatki, katere bomo v doglednem času nujno potrebovali. Ker, kar ni pravično, nimamo obstanka!

Škodoželjnost.

Jugoslovenska škodoželjnost bo prišla gotovo tudi prej ali slej v pregovor. Osobito pa še ona, ki izvira iz strankarskih ozirov.

Naše stališče napram razkošno izvedenemu potovanju g. finančnega ministra Stojadinovića smo že podali. Obsodili in ožigosali smo njegovo razsipanje z državnimi novci,

kot je bilo primerno. Tako, da nam ne more nihče očitati, kakih simpatij zanj, ali pa celo za radikale.

Naše strankarsko časopisje vseh barv in načel je namreč prineslo te dni poročilo o uspehih romanja g. finančnega ministra v Pariz, ki pa so bila sestavljena tako zlobno, da je človeka v resnici sram, ko to

čita. Znano je, da je dr. Stojadinović doživel popoln neuspeh v Parizu, kamor je šel sanirat naše medvojne dolgove. Koliko je pri tem kriva njegova nesposobnost in nepriljubljenost, o tem bo mogoče soditi šele po njegovem povratku, ko bo podal ekspozice o svojem delu. (Seveda, če ne bo posnemal g. zunanjskega ministra, ki principiarno ne daje ekspozicij in o vseh svojih delih in nedeljih vneto in trdovratno molči).

Znano pa je tudi, da je tisk nam drage in posebno še baš radikalnim veljakom tako simpatične Francije zelo nekvalficirano napadal ob prihodu g. Stojadinovića našo državo. Pričakovali smo odločne reakcije od strani našega tiska na ta dobro premišljen napad, ki so ga povzročili vzhodni vetrovi. V pričakovanju smo se varali. Tisk je padel le po Stojadinoviću (sicer upravičeno), popolnoma na je zamolčal odgovor francoskemu časopisu, ki nam očita, da ne maramo plačevati vojnih dolgov.

Ljubimo in spoštujemo vitežki francoski narod, vendar navzlic temu ne dopuščamo, da bi se nas sramotilo na tak način, kot se je to ob omenjenem slučaju zgodilo. Francozje so bili prvi bankirji sveta in kot taki dobro vedo, kako redno smo doslej Jugoslovenci poravnali naše obveznosti. S svojim bistrim galskim razumom so brezdomno

lahko precenili težki položaj v katerem se je nahajala naša domovina po osvobojenju. Po tem precenjenju so zamogli spoznati, da do zadnjih časov ni mogla poravnati svojih obveznosti, kakor bi sicer želela.

Jedva pa se je bila vsaj deloma restavrirala, že je bila na mestu in odrajava svoje obveznosti točno in pravilno. Včasih morda še celo preveč! Posebno tedaj, kadar je bilo potreba plačevati nabave, ki so se vršile potom posredovanja na debudnega deteta našega premijera. Enako bi Jugoslavija, brez dvoma do zadnjega, poravnala tudi dolgove iz svetovne vojne; tudi brez napadov francoskega časopisja. Strah pred eventualnimi posledicami vzhodnega pakta zaenkrat tudi še ni tako utemeljen, da bi se na njegov račun morala Francija že sedaj odpovedovati dolgovom v Jugoslaviji po ruskem vzorcu, ki ravno te dni zapira kar v stotinah komunistične rovarje.

Sicer na smo Jugoslovenci že dovoljkrat morali tudi za ceno svoje krvi poravnati naše obveznosti napram prijateljskim in nam naklonenim državam. Da bi bila cena naše krvi manjša od sivega zlata »Francoske banke«, tega ne more trditi in najboljši oduševljeni mamonisti in oboževalec zlatega teleta, ki je vsaj sišal samo zvoniti o trpljenju in mukah našega naroda pred Ujednjeniem.

Janez Trohn.

Nazaj na pravo pot!

(K volitvam v humanitarni in bolniški fond Direkcije državnih železnic v Ljubljani.)

Pred boljšeškim prevratom je pokazala ruska inteligenca toliko svojih in splošno slovenskih slabosti v razdvajanju med seboj in nacionalno čutečim narodom, ter v popuščenju napram razumnim razvratnim elementom, da so skoro brez vsakega napora boljševiki prevzeli vlado v svoje roke. — Prvo korenito delo novo pečenihi vladodržcev je bilo, neusmiljeno streljanje in pobijanje ravno te zares nič drugega vredne inteligence, ki se je tedaj skrivala in begala na vse strani pred zloglasno čezvičalko. Danes tavao v velikem številu ti vsega pomilovanja vredni ruski inteligenti kakor brezdomovinci po celem svetu in premišljujejo svoje napake, s katerimi so si sami nakopali neizmernega gorja, pahnili matuško Rusijo na rob propada ter splošnim interesom slovanstva ogromno oškodavali.

Volitve v oblastni upravni odbor humanitarnega in bolniškega fonda Direkcije državnih železnic v Ljubljani so pokazale prav slično znake pri naši inteligenci na železnici. Ne samo, da so bili po krivdi nacionalnih organov pri Direkciji izvoljeni samo internacionalno-komunistični skupščinarji za glavno skupščino tega fonda, temuč tudi med od direkcije imenovanimi skupščinarji ni moglo priti do sporazuma in so vodili 24. t. m. pri glavni skupščini na dve listi. To vse radi dveh gospodov D. in G., ker bojujeta boj z mlino na veter, radi ma-

lenkostnih osebnih kapričic, drugi pa brez razmišljanja drve eni za tem, drugi za drugim.

Gospoda tako n'kar! Ker s tem ubijata skupni cilj nacionalizma in to tistega nacionalizma, kateremu se imata zahvaliti za svoje društvene in službene položaje. Umevno nam je, da se borba lahko vodi na razne načine. Enkrat z bolj, drugič z manj posrečeno taktiko za zastavljene cilje. — Neumevna nam pa ostaja borba za cilj, katerega se s čudno taktiko že vnaprej izpusti iz rok in popolnoma onemogoči. — Če pojde tako naprej, se bo godilo naši inteligenci še prav gotovo slično, kakor se godi danes ubogi po celi zemlji raztepeni ruski inteligenci, ki je v svoji zaslepljenosti, egoistični medsebojni borbi, vsled nastalega brezmočja, zapustila nacionalizem, ki združuje svoje sona-

rodnjake v močne falange in z njimi na podlagi socialne pravičnosti upravlja in vlada nad svojimi ustanovami.

—c—

Proda se več letnikov „Ljubljanskega Zvona“.

Ugodno!

Prekoračite Karavanke!

(Koroška pisma.)

V.

Strah Nemcev. — Zveze med svobodnimi in neodrešenimi. — Karavanski predor pot Jugoslovenov na sever!

Oglasil se nisem že dalje časa. Zapadel je sneg in zima nas je potisnila za peč. Pooktobersko razpoloženje se je deloma pomirilo. Nemčurji gledajo sedaj z malo večjim pogumom na zasnežene grebene Karavank, teh strašnih mejnikov, ki so bili leta 1920. tudi mnogo pripomogli k našemu sedanjemu obupnemu položaju. Zavest, da je globoki sneg na Karavankah najboljši varstvo pred morebitnimi presenečenji z one strani, jih je nekoliko pomirila. Tako, da sedaj nekateri zopet tostran Drave ponosneje gledajo okoli sebe. Drugi pa so še vedno previdni, ker vedo, da ni daleč čas, ko bo skopnel sneg in da se je združitev z materjo Germanijo odstavila za čas z dnevnega reda.

Koroški Slovenci so se v zadnjih zanje pretežkih časih prav imenitno držali proti vsem navalom svojih tiranov. Sedaj se jim obetajo vsaj na videz boljši časi, v katere mi, ki živimo na tem slovenskem kosu zemlje, gorja in trpljenja prav nič ne verujemo. Nastopili pa bodo, če smemo verovati v resnici vanje, samo zbog res odločnega nastopa našega ljudstva, ki je začudenim Nemcem pokazalo že v par slučajih, da so minuli plebiscitni časi, ko nas je lahko vsakdo pretepal in pobijal, kakor ga je bila pač volja.

Sredstvo, ki ga je propagirala Orjuna, je kot je videti, zaleglo dobro in da je najuspešnejša narodna odbrana pojačanje narodne oenzlive in lačne narodne ekspanzivnosti. Zato pa je potreba pomoči tudi z one strani Karavank, kjer nam boste najbolje pomagali s tem, da jih prekoračite in da nas obiščete v naših bolih in jadih. Nihče ne more

Velika maškerada Orjune pod geslom

„KMEČKA OHČET“

se vrši na pustni torek, 16. februarja, v areni „Narodnega doma“ ob 20. uri.

Prosveta.

ORJUNAŠKI PISCI:

Vladimir Levstik.

(O priliki štiridesetletnice.)

I.

Jugoslovenska nacionalno revolucionarna omladina Slovenije je pred vojno prešla od nejasnih teženj in neurejenih ciljev, do urejenega, izdelanega in realnega programa, ki ga je izjavila že leta 1910., ko je Milan Plut osnoval dnevnik »Jutro«. Tedaj se je omladina zavedala sebe in svojega cilja; vedela je, da ni dovolj zrušiti Avstrijo, temveč, da je poleg negativnega dela treba še v večji meri pozitivnega in konstruktivnega, ki naj na razvalinah Avstrije zgradi jugoslovensko državo, ki bo moderno urejena in v kateri bo prišla do izraza nacionalna kultura. Zato se je omladina okrenila in si trajno prizadevala prodreti v najširše narodne sloje, v zadnje najbolj sromašno koč, da tudi tam postavi solidni temelji svojim ideam. Maso je bilo treba pridobiti proti Avstriji in moralo se jo pripraviti do tega, da postane

vredna svobode. Tam pa, kjer je težnja do svobode zamrla, jo je bilo treba obuditi znova. Isti cilj pa sta imela tedaj omladinski tisk in leposlovna knjiga. Dnevnik so bili najprimernejše propagandno sredstvo. Zato so se rodili »Jutro«, »Dan«, »Glas Juga« in »Preporod«. Pisali so tako jasno, da jih je lahko razumel vsak, kdor je le hotel; določnejše in jasnejše pisati niso mogli, ker se je že pojavil cenzor, detektiv in denunciant, katerih je bilo v onih časih več kot dovolj. Kar pa ni smelo v politični članek, in kar ni smela javna propaganda, to je zmogla leposlovna knjiga ki za Avstrijo ni izgledala tako nevarna, kot je bila v resnici. Literatura je imela vsled tega gotovo tendenco: izražala se je v simbolih in parabolah. Hladni razum je moral ustaviti razmah fantazije in govoriti tako, da je bilo ustrezno cenzuri in da ni zgrešilo svojega cilja. Kajti cenzura je posvetila svojo pažnjo tudi leposlovni knjigi. Cankar je pisal svoje »Podobe iz sanj« (okrog l. 1917.) pod nadzorstvom, Zupančič se je izražal abstraktno. Lah je moral skrivati svoje zapiske in tudi Levstik je moral paziti kaj piše.

Tendenco, kakor tudi opreznost tedanje literature so priznavali pisci

one dobe tudi sami: Cankar v predgovoru svojih »Podob iz sanj« in Levstik v predgovoru druge izdaje »Gadjega gnezda«. Posebno je očitvidna tendenca v neki daljši Levstikovi povesti v »Jutru« 1910 (št. 78.—97.) pod naslovom »so vrstili se divji psalmi«, ki je bila kasneje natisnena v posebni knjižici (z naslovom »Svoboda« — Lj. 1910). O vsebini te knjige bom govoril pozneje, a za dokaz, da se je resno mislilo na tendenco je dovolj če vemo, da se je omenjena knjiga razpečala v mnogo tisoč izvodih po celi Sloveniji.

Po vsem tem se nam stavlja vprašanje, dali se sme tendenciozna književnost šteti med leposlovno književnost in umetnost. Tendenca je zavedno delo, delo hladnega razuma; o onem pa, brez česar ni umetnosti, o kakih tendenci ne moremo govoriti. Neumetniška je samo prisiljena tendenca; ono pa, kar izvira iz srca in duše pravzaprav tendenca niti ni. Ideja svobode in nacionalizma predvojnega omladine pa je bila tako globoka, da se mnogi niso ustrašili zanjo trpeti in celo umreti. S tem je stavljeno vprašanje rešeno in hotel sem le opozoriti na vez, med političnim gibanjem predvojne dobe in tedanjo litera-

turo. Eno in drugo je imelo isti cilj in zato šlo vzporedno.

Najznamenitejši literat, predstavnik revolucionarne omladine je poleg Juša Kozaka — Vladimir Levstik.

Rodil se je pred štiridesetimi leti, 19. januarja 1886, v Št. Vidu nad

* O njem se je pisalo zelo malo; razen neke biografske notice v »Slovencu« l. 1908., str. 30., par ocen njegovih del v »Zvonu«, »Slovanu« in »Dom in svetu« in nekotiko besedi v praški reviji »Slovanški Prehled« (XII, 1910., str. 335.) v članku Dr. Kidriča »Slovenska literatura r. 1909, in v »Svaremeniku« l. 1910, od Zofke Kyedrove. ničesar. Za točno biografijo to niti od daleč ne zadostuje. Do materijala iz vojne dobe (policijski sodni in vojaški protokoli) je danes težko priti, ker vse niti ni ohranjeno. Najvažnejši material, do katerega sem mogel priti, je sledeč: predgovor k 2. izdaji »Gadjega gnezda«, nekaj v »Zvonu« 1907, objavljenih člankov iz Pariza. Literarno pismo v »Slovanu« 1908., polemičen članek v »Jutru« 1910. (št. 259), članek VI. L. o slov. literaturi v »Zvonu« 1919., in par neznatnih beležk.

P. B.

med Vami dovelj centi pomena takih obiskov...

Prilik za tovrstne nad vse koristne obiske je več, kakor dovelj. Posebno pa se po upostavitvi nove turistične konvencije...

Karavanke so v resnici visoke, a ovire so zato, da se jih premaga.

Sicer pa je komednejšim turistom na razpolago tudi karavanški predor Časi...

Zatorej Jugoslovenci na noge in preko Karavank. Čim bolj se zveže mo med seboj s prijateljskimi vezmi...

Rob Koroški.

Tužni glasi.

Priključitveno gibanje še daleko ni povsem prenehalo, kakor bi radi dopovedali pretikani Nemci...

Zbog tega ilhega gibanja tudi ono navidez uslužno postopanje s koroškimi Slovenci...

Hvaležnost Italijanov. Fašisti ustanovljajo tudi v inozemstvu fašiste, v katerih predvsem skrbe za to...

kjer uživa lepo število makaronarjev dobrine Sama. Ti fašisti se pečajo predvsem s kontrolo Italijanov...

Zaleglo na ni nič! Bo že potreba malo nategniti uzde, ki jih je nadel duce Uzorpatorre...

Italijanski fašisti so menda za okrepitve prijateljskih odnosov z Jugoslavijo poslali prubienim Mačžarom 40 zabojev orožja in municije...

Samo gospou Momčilo Ninčič molči in vsega tega ne občuti, ker ga je že zdavnaj osleplil slaj »šestega« rogla savajske zvezde.

Dopisi.

Rakek. Zopet je posegla neizprosna smrt v naše vrste ter nam istržala iz naše sredine sestro Faniko Zorčovo...

Orjuna. svesta si svoje dožnosti napram svojim pravim, so je spremlja na zadnji poti. Na grobu se je poslovil od nje v imenu organizacije...

Orjuna Rakek se še enkrat klanja njenemu spominu, zajedno pa žaluje za njo z njenimi sorodniki.

Ptul. Tukajšnja čitalnica je priredila svoji Silvestrov večer v »Narodnem domu«. Obisk ni bil dovoljen. Dvorana se je posebno takoj po polnoči skoraj izpraznila...

V soboto 16. t. m. je priredilo tukajšnje dramatično društvo prvo predstavo z rusko dramo »Spi moja deklica«.

Ob istem času se je vršil v Društenem domu »Bauerntanz« in so

se istega udeležili bodisi od začetka, bodisi po gledališki predstavi sledeči Slovenci: zobotehnik Reich s svojo nemško ženo...

Orjuna Gradac. Dne 10. t. m. se je vršil v društveni sobi občni zbor Orjuna Gradac. Kot delegata Oblastnega odbora sta se udeležila zboru br. veliki čelnik M. Kraujec in br. Prosenec.

predsednik br. Mazele Julij ml. je otvoril občni zbor se zahvalil članom za lepo udeležbo in pozdravil brata delegata ter vse navzoče člane.

bave in pri čaši vina drugače pa je sicer vse preje kot nacionalna. Za bratom predsednikom je sestra Milena podala taniško in blagajniško poročilo.

Po končanih volitvah je brat Marko podal lepo sliko o delovanju Orjuna. Člani so lepemu govoru svojega velikega čelnika pazno sledili in upamo, da so navodila, kako mora Orjuna nadaljevati svojo pot ostala v srcih vseh.

Po navdrušenem govoru br. Prosenca je predsednik zaključil občni zbor te naše trdnjave v Belikrajinu, ki bo morala z vzvišeno mislijo Orjuna tudi med narod kateri danes tam zbeigan hodi okoli brez pravih in poštenih vodnikov.

Laško. Bratu Francu Firmu, bivšemu predsedniku mestne Orjuna Laško izreka ista tem potom iskreno zahvalo in popolno priznanje za tekom vseh štirih let vestnega in uspešnega delovanja v organizaciji. Mestna Orjuna Laško.

Naš pokret.

I. seja oblastnega upravnega odbora Orjuna za Ljubljansko oblast se je vršila v nedeljo dne 17. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih oblastnega odbora.

Dalje je bil natančno proučen sedanjí politični položaj, kakor tudi likvidirani spor Pribičević-Leontič, o katerem so bili vzneseni soglasni in enodušni sklepi ter ugotovitve.

V daljšem poročilu je bil iznešen Upravnemu odboru tudi načrt postavitve spominske plošče v Trbovljah na kraju nesrečnega spopada 1. junija.

Poleg tega je bila obravnavana še cela vrsta slučajnosti. Potek seje Upravnega odbora je jasno dokumentiral enodušnost Orjuna v ljubljanski oblasti in ovrgel vse pritajene upe onih, ki niso računali na izgrajeno orjunaško zavest slovenskih Orjunašev.

B. Č. O. Celje poziva vse organizacije kakor poverjenišva sav. bat. okruza (to so Celje Šostanj, Velenje, Mozirje, Polzela, St. Peter, St. Jurij ob Taboru, Zabukovec-Grize, Petrovče, Braslovče, Polčane, Rogatec, Vransko in Gornji-

grad), da sličejejo v mesecu februarju, marcu, najpozneje do srede aprila sestanek četnikov, ki so in ki se žele vnsati v četniško sekcijo, da se ista ustanovi, ako še ne obstoji.

Ako bi se gornjemu pozivu ne odzvale organizacije in poverjenišva, bo B. Č. O. sklical sestanek sam, pač pa nedelaven odbor predlagal na O. O. Maribor k razpustitvi.

Sklicati sestanek so dolžna vsa poverjenišva in organizacije, ki imajo vsaj 10 članov Orjuna.

Bratje zavedajte se, da je jedro Orjuna akcijska, brez akcijske ni Orjuna!

Komandant sav. bat. okruza: Z. Kožman.

Orjuna Ljubljana je preložila svoj občni zbor, ki bi se moral vršiti 5. februarja na 11. februarja. Vrši se v verandi restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Začetek točno ob 8. uri.

Orjuna Šiška poziva svoje članstvo na sestanek, ki se vrši dne 1. februarja t. l. v prostorih brata Štefica v Šiški.

Dnevni red: priprave za letni redni občni zbor ki se bo vršil dne 21. februarja 1926.

Na sestanku bo pobiral brat blagajnik članarino. Vsak član naj stori svojo dolžnost.

Prireditvena sekcija Oblastnega odbora priredi na pustni torek, dne 16. februarja v okusno dekorirani

areni »Narodnega doma« velik maskeradni ples pod devizo: »Kmečka ohceta«, na katerem predstavi gostom, maskiranim in nemaskiranim starešina mladega, postavnega ženi-

V nedeljo 14. februarja pa bodo vozniki z ženinom vozili skozi mesto nevestino balo, katere naj cenj. občinstvo ne opusti ogledati si jol K najobilnejši udeležbi na »Ohceta vabi imenom mladega para prireditveni odbor!

Orjuna Logatec. Dne 24. t. m. se je vršil pri br. Rihariu letni redni občni zbor, ki radi dveh drugih zborovanj — ki sta se vršili istočasno — in katerima so prisostvovali tudi naši člani, sicer ni bil obiskan kot sicer, a je vendar potekel prav zadovoljivo! Otvoril ga je s topimi besedami podpredsednik br. Smuc, ki se je predvsem spomnil prerano umrlega, agilnega predsednika in glavarija br. Janeza Nagodeta, ki nas je zapustil v svojih najlepših letih, ko bi bil mogel izvršiti še toliko vzvišenega dela. Br. podpredsednik je nato pozdravil vse navzoče, zlasti pa delegata Oblastnega odbora br. Poharca. Mesto — vsled smrti v družini zadržanega tajnika br. Tavzesa je podala tajniško poročilo s, namestnica. Njenemu poročilu je sledilo pregledno sestavljeno poročilo s, blagajničarke. Obe poročili sta bila soglasno odobrena.

Pri slučajnostih je pozdravil občni zbor imenom Oblastnega odbora br. delegat, ki je v kratkem govoru orisal naše naloge v bližnji bodočnosti ter s pozivom na delo in na širjenje orjunaškega tiska, želel novemu odboru in organizaciji uspeha. Br. Smuc izreče še br. delegatu željo, da dovoli Oblastni odbor spomladu razviti zaplora, ki je že gotov — nakar zaključil občni zbor Zdravo!

Orjuna St. Jakob-Krakovo-Trnovo pozivlja vse svoje člane in članice na sestanek, ki se vrši v sredo, dne 3. februarja t. l. ob 8. (20.) uri zvečer v gostilni br. Kavčiča. Privoz 4 s sledečim dnevnim redom: Ustanovitev po statutu raznih sekcij. Razgovor o prireditvi velike pustne zabave, katero namerava prirediti naš bratski Oblastni odbor. Ker je dnevni red velike važnosti za članstvo, katero je pripravljeno sodelovati pri eni ali drugi sekciji ter v bistvu in srcu pravi Orjunaš oziroma Orjunašica ter blagor jugoslovenske bojne organizacije, jim vevlava dolžnost, da se sestanaka udeleže. — Odbor.

Komandant sav. bat. okruza: Z. Kožman.

Orjuna Ljubljana je preložila svoj občni zbor, ki bi se moral vršiti 5. februarja na 11. februarja. Vrši se v verandi restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Začetek točno ob 8. uri. V slučaju nesklepčnosti pol ure pozneje. Dnevni red običajen. Glasovalno pravico imajo samo oni, ki so plačali članarino za leto 1925.

Dnevni red: priprave za letni redni občni zbor ki se bo vršil dne 21. februarja 1926.

Na sestanku bo pobiral brat blagajnik članarino. Vsak član naj stori svojo dolžnost.

Prireditvena sekcija Oblastnega odbora priredi na pustni torek, dne 16. februarja v okusno dekorirani

Službene objave.

Poškodbeni fond je potreba tudi za letošnje leto vplačati pri poravnavanju članarine. Na to opozarjaja

zavno zastavo. Zlobna beseda je rodila osudno govornico, ki je dosegla hudobni namen; škodovati domačinom.

Karabinierji so pričeli preiskovati dogodek. Uradno in tankovestno, kakor znajo to le Italijani. Vrgli so par fantov v verige in jih gnali v Postojno, kjer so javili početje fantov na podlagi izjav naročenih prič in to na način, ki je bil usodnopolen za fante.

Zadeva je prišla na uho tudi fašistovskim prenapetežem, ki so zopet vzdvijali v vsei svoji zverinski posurovelosti. Na par kamionih so pridrveli v vas drugega dne, vsi oboroženi od zob do neta. Ko so bili še daleč od sela, je bilo čuti že njih puškarjenje in ostro prasketanje revolverjskih strelov. Komaj so zaznali preplašeni vaščani za strašni obisk, že so pričeli gostje divjati in uradovati...

(Dalje prihodnjic.)

Razmnoževalne aparate. THE REX CO., Ljubljana.

JOŽA LIKOVIČ: Fašist Roberti.

Stopil sem v glasno krčmo »pri Tomincu«, kjer je pravkar razkral dal dobrovoljček Sila svoje učnosti o čudežno lepih starih časih. Vedno smejava Micka še ni napravila luči. Gosti mrakovni so se vili valji skozi omrežena okna in zagrijali veselo pivsko družbo. Nena doma je vstopil oni — lepo oblečen Roberti. Postal je na vratih. Skrivaj je stiskal na hrbtu pločevinasto posodico za oljno mažo. Blisko ma je preletel z iskričnimi očmi prazne stene in s stolicami zastavljene kote. Postavil je nazadnje v kot posodo in orodje. Sam pa se je vsedel na drugi konec prostorne krčme in malomarno naročil pijačo.

Micka je našela luč, ki je maloma razgnala sivo pomračje. Zgledal sem se v čudastega delavca...

Z večerno družbo, ki se je shajala pri stalnem omizju blizu mene, je prišel tudi postajni načelnik Živalno je pogledal po gostih, se prijazno klanjal znanim obrazom. Slednič je opazil seveda tudi onega. Zasmejal se je. Pristopil k nje-

mu in ga prijazno potrepjal po ramenili: »Buona sera, signor Roberti! Non siete stasera in servizio?» Dober večer, gospod Roberti! Kaj nocoj nimate službe?

»No, seveda jo imam!« se je jeciljale opravičeval ogovorjal. »Stekel sem malo sem, da se pokrepčam! Bom takoj gotov in na svojem mestu.« Z uslužnim poklonom mu je hitel še zatrjevati, da delo ne bo pri tem nič trpelo.

»Kaj ste orodje in olje pustili kar na prosti?« je tel načelnik poizvedovati uradno.

»O ne! Urno je vstal in z naglimi kretnjami pokazal v kot.

»Tja, v oni kot sem vse postavil!« Načelnik je nevoljno zanosiljal: »Pa zakaj ravno v nasprotni kot! Vas je morda sram delavskega poklica...?« Roberti je prišel v mučno zadrego. Šel je parkrat z rokami v goste, nakodrane lase in nekaj pomrmnal.

»Pa, kdo bo opravljal ta čas Vaše delo?« ga je glasno ukoral načelnik. Roberti je godrnjal glasno zahtegnil:

»E, saj so tam schiavi. Oni morajo delati, jaz sem itak plemeniti

Italijan!« Vleknil se je na komolce, kot da ga ni več volja poslušati uradnega načelnika. Ta je skomiznil z rameni, kakor da tu neha njegova uradniška oblast in prisedel k glasni družbi. Oni je lagodno posedeval pri svoji kupici vina in vneto mislil na Veliko domovino. Premišlieval je tudi svoj težavni posel in barbarsko kraško ljudstvo. Z oči mu je kresala zlobna sev, ostrina njegovih oči.

Luč so gasili frifotavi, črni nočni metulji, ki so se narodno zaganjali v bleščavo steklovino in pijano odletavali kakor da so si osmodili nežne tinalnice. Od železne ceste sem na le jeknil od časa do časa ostro rezki zvok jeklenih voznih odbijačev in ubijal tihoto dremajočega večera.

Čez teden dni je vzela lenega Robertija noč.

II. V Krasnem selu so praznovali slovesno prošenje cerkvenega patrona. Včasih so valovi radovanja zalivali slovesno razpoloženje faranov. Topiči so prešerno treskali v zlato jutro, fantje so ubrano pozvajali in pritkavali,

Sedaj je puščobno dolgočasje morilo lepi dan. Nekaj osamelih mlajev se je košatilo okoli cerkve. Oko je zamaj iskalo na njih pestre slovenske trobojnice, ki bi ponosno veselo vihrala v jutranjem vetrčju. Manjkalo je tudi frifotajočih papirnatih okraskov, narezanih trakov v narodnih barvah, ki so se tako prilegali zelenemu smrečju. Le cvetlični vencí spletenj iz juljskih zaspanih rumenih in pisano rdečih rož, so onletali široko razraščene vrhove. Vmes se je vila svetlo zelena, dišeča kita lipovine.

Ponudila se je lenobno vlekel in počasi mineval med živahnim razgovorom ob kupici kiselskaste vremščine. Ko so posiveli, ozlateli večerni oblaki, na se je našel poturica, ki je za Judeževe groše splezal na vitki mlaj in privezal nani dolgo italijansko trikoloro. Domači fantje, ki so vsled praznika razvneti, to noč malo povasovali, so jo šele v mraku opazili. Sneli so jo in jo v svitku položili za grmičevje vrtno mejice.

Komaj je šinila rdeča zora izza globokega ostenja Silentaborja, že so sušljali nekateri znamenoviti, da so fantje ponoči onecastili dr-

mo vse naše organizacije, ki se do-
slej niso pobrale tega prispevka.

Oblastni odbor.

Propagandna sekcija Oblasnega
odborna poziva člane, ki bi hoteli so-
delovati v njej, da se javijo pismo-
no pri tajništvu oblasnega odbora.
Enako prosijo tudi vse Orjunaše pre-
davatelje, da ji prijavijo svoja pre-
davanja.

Vsem organizacijam priporoča-
no, da si nabavijo za svoje četni-
ške sekcije vsaj po 1 izvod knjige
dr. M. Rusa: »Prva pomoč«, ki se
naroča pri Učiteljski tiskarni v Ljub-
ljani. Knjigo nujno priporočamo, ker
smo že iz dosedanjih izkušenj laho
izprevideli, kako potrebne je Orju-
našu poznanje vsebine te knjige.

Oblastno tajništvo.

Kronika.

Gadje. Oficielni boj SLS proti
Orjuni je zadnje čase nekoliko po-
pustil in to iz raznih razlogov. Ven-
dar se ta lepa družba od slučaja do
slučaja, še vedno izkaže v vsej o-
greti brezmejnega sovraštva proti
Orjuni. Doslej še ni zamudila niti
enega slučaja, da ne bi ob primerni
priliki brizgnila svojega strupa na
Orjuno. Tako je celo ob smrti bla-
gopokojnega dr. Periča po svoji
preizkušeni praksi izbrala ime po-
kojnega in ga navezala na »orjuna-
ško strahovlado«, ki je razpustila
ljubljski občinski svet Verno, ka-
ko cenijo nositelji narodne in soci-
alne pravde našo moč, če pa veru-
jejo v to, da smo jim mi razpustili
pestro »Zvezo delovnega ljudstva«
po 1. juniju, potem to pa močno
prečenujejo, kar jim mi prav radi
povemo, ker ne maramo veljati za
več, kakor smo.

Kolika je podlost teh naših pri-
lateljcev, je najlepše moči prečiniti
iz dejstva, da smo bili baš mi ob
času, ko je opozicija pokojnega Pe-
riča najhujše napadala, temu pošte-
no priznali njegov moški nastop ob
priliki ustoličenja patrijarha v Peči
(»Orjuna« letnik II, štev. 41., str. 3.)
Častita gospoda je ta naš akt oči-
vidno prezrla, ker smo v omenje-
nem članku tudi precej dobro ka-
rakterizirali njeno razorno delo pri
vpreganju vere v službo dnevne
strankarske politike.

Zapisali smo tedaj tudi: »Krivi-
co so delali dobrovoljcu dr. Periču
tisti, ki so mu očitali, da je ekspon-
ent klerikalizma in židovske in-
ternacionalne«. In zbog teh besedi
smo se še močno zamerili pri ne-
katerih gospodih iz opozicije, da-
nes pa pride lažnivi škofov ključec
in nam očita, da smo tako nekako
preganjali in strahovali pokojnega
dr. Periča, ki je moral prenašati
vse drugačni teror, kot je orjunaški.

Kje so nasilnejši in teroristi de-
lavstva je mogoče najlepše konsta-
tirati pri sedanjih volitvah v De-
lavsko zbornico. Dočim imajo sedaj
politični listi cele strani popisane z
opisi aktov terorja in nasilja nad
delavstvom pri volitvah v Delav-

ske zbornico, je ni v vseh listih sko-
ro notice, ki bi mogla samo za las
očitati Orjunašem kako nekorektnost
v tej borbi. Razen enega sa-
mega dopisa iz Kranja, ki pa je bil
tudi neresničen, je ni pritožbe čez
Orjuno, ki je ravno nasprotno baš
v zadnjem času dovelj jasno poka-
zala, da je v resnici pokret iz nara-
da in da živi z njim nerazdružljivo
tako v trpljenju, kakor v radosti.

Radič reducira in penzionira kar
za stavo. Vedno pa le one, ki so bili
jugoslovensko in monarhistično ori-
jentirani že tedaj, ko je sedanji g.
minister prosvete in nosilec lente sv.
Save I. razreda še pil republikansko
navdahnjen čaj z gospodično Dur-
ham. Tako je penzioniral v Zagrebu
devet profesorjev in izvršil pri tem
nečuden atentat na našo prosveto.

Kako dolgo bo smel sedanji mi-
nister prosvete še nekaznovano pro-
vocirati jugoslovenske nacionaliste?
V Novem Sadu je bil pozdravljen
že s kamenjem, ki je vplilo proti nje-
govemu postopanju, ker zaenkrat še
narod molči!

Komunizem se v Rusiji umika na
celi črti znošnejšim oblikam dru-
žabnega življenja. Pojav in nazir-
anje Staljina, da zahtevajo sedanje
ekonomsko-financijske prilike v Ev-
ropi od Rusije, da odstopi od nje-
nega skrajnega komunizma, pridobi-
va vedno več privrženecv. Saj je

bil Staljin izrekel misel, da sme pri-
četi selo zopet z zbiranjem boga-
stva, ker na njem sloni država. Oči-
tajo mu, da naravnost propoveduje
kapitalizem in načelo obogatitja.
Na zadnjem kongresu v Moskvi je
padel zbog te politike tudi klic: V
Rusiji se pripravila termidor. Ne-
kateri že vidijo tudi vstajati nad
sovizmom senco bodočega ruskega
Napoleona, ki bo izrabil pravi mo-
ment.

Vsega tega ne vedo, ali ne ma-
rajo vedeti voditelji naših komuni-
stov, ki še vedno hūskajo nezaved-
ne mase k činom, kateri so v na-
sprotnstvu z zakoni in uredbami
zemlje. Posledica tega je, da imajo
sile, ki so v resnici sovražne de-
lavstvu, proste roke napram njemu
in da zamorejo postopati z njim na
račune, ki so mu vse preje, kakor
v korist. Težko je povedati grenko
resnico, toda možje, ki niso samo
šleve in proletarski borci na parke-
tih salonov, morajo biti zmožni tudi
to izpovedati.

Časi, ko je grozila »diktatura
proletarijata«, so minili. Zgodil se
pa lahko, da bo vrgetl v jedru
komunizma — Rusiji lepega dne
proletarijat »diktaturo proletari-
jata«.

Naročajte „Pobedo“!

Zlatorog terpeninovo milo

ta neprekosljiva sestava mila
in terpentina

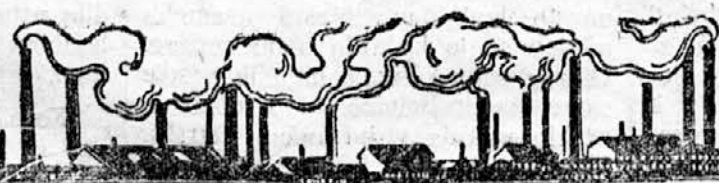
vsebuje pristno
zlato!

V vsaki tisoči komad je
vtisnjen pristen zlatnik,
ki čaka srečnega kupca.
Kupite takoj komad
tega idealnega mila,
mogoče najdete tudi Vi
zlatnik!

ING. DUKIČ IN DRUG GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA 24

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejša urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpri-
stejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in
znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. —
Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Casopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in
reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risnike, dnevnik in beležnice.

ZRNA.

Rade Pašić — izgnan? Milo de-
te našega sedega premiera je spre-
jelo po »Jutranjem listu« z zelo vi-
sokega mesta nasvet, da se kar
najhitreje spravi iz naše države.
Človeku se zdi to, prav podobno
kot v Romuniji. Samo s to izjemo,
da je morala tam vlada odstraniti
zbog ugleda države prestolonasled-
nika, pri nas pa predsednikovega
sina, najbrže ker je smatral za svo-
jo dolžnost vtikati se v državne
posle, ki so ponavadi v zvezi z do-
bro nesočimi posredovanji kup-
čijami.

Zelimo samo, da bi jo dete, kar
kmalu odvozilo iz naše zemlje.
Morda k svojemu očetu v Monte
Carlo, kjer lahko ostaneta oba, saj
časa in denarja imata oba več, ka-
kor dovolj...

Najkrasnejšo toaleta je imela na
zadnjem dvornem plesu v soboto,
dne 16. t. m. soproga zunanjega mi-
nistra. Beležimo kot kronisti...

Dnevnice. V narodni skupščini
reducirajo sluge, uradnike in hrano
državnim konicem. Očetje domovine
so pretresali tudi proračun Narod-
ne skupščine. Ni baš mihihen, ker
dosega fantastičnih

47.042.023 Din.

V tej vsoti odpade na dnevnice
poslanecv

38.108.412 Din.

Vsak poslanec sprejema na dan 300
dinarjev, ali 9000 dinarjev na me-
sec, ali 108.000 dinarjev na leto.

Ko je predlagal neki opoziciona-
lec, da se reducirajo i dnevnice, ni
dosti manjkalo, da ga ni pošteno
premlatil takoj v celoti sporazumni
Financijski odbor.

V Franciji dobiva poslanec dnev-
nic

160.60 dinara.

ali 60.000 dinarjev na leto. Pri nas
štedimo in dajemo samo 108.000 di-

Amerikanska strojna olja
cilindrska olja
autoolja
bencin
surovine za svečarne
surovine za milarne i. t. d.

„OLEUM“
družba z o. z.

LJUBLJANA

TELEFON ŠTEV. 910.

Za plesno sezijo

V O X
glasbene plošče
stroji potrebščine

Glavna zaloga
M. Kenda
Ljubljana
Mestni trg 17.

RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI
DVOR

najmodernejša urejena in
oskrbovana. Izborna ku-
hinja. Najboljši domačin
inoz. vina. Pristni teran.
Vsak dan morske ribe.

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46. Tel. 379.

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene
stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, to-
varne, cerkve in zvonike; stropi, razna
tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande,
lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Ustanovljeno 1852

TEODOR KORN

(preje HENRIK KORN)

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni
klepar. Instalacija vodovodov. Naprava
strelododov. Kopalniške in klosetne na-
prave. Izdelovanje posode iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med vsake veli-
kosti kakor tudi posod
(skateli) za konzerve.

Nobenega dvoma ni več,

da se oblačila za gospode,
dečke in otroke, kakor tudi
raznovrstna obutev najče-
neje in najbolje nabavi v
splošno znani naši detajlni
trgovini na Erjavčevi cesti
št. 2 in v Gradišču št. 4.

FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana.

Centrala in tovarna:

Emonska cesta 8

Filijala:

Beograd, Sremska ulica 4

Y. E. R. C.

(YUGOSLAVE EXPRESS RÉCLAME
COMPANY)
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

KONGRESNI TRG ŠT. 9

(NA VOGALU KINO MATICA)
ČEK. RAČ. 14.058 TELEF. INTER. 422

INSERATE

SPREJEMA ZA VSE TU- IN INOZEM-
SKE ČASOPISE, REVIJE ITD. PO
IZVIRNIH CENAH UPRAV LISTOV